

Riigikogu rahanduskomisjon
rahanduskomisjon@riigikogu.ee

Meie 16.04.2025 nr 1.1-11/1367-4

**Maksuseaduste muutmise eelnõud
SE 592, 593, 594, 595, 596 ja 597**

Austatud rahanduskomisjoni esimees

Vabariigi Valitsus arutas nimetatud eelnõusid 10.04.2025 istungil ja otsustas neid mitte toetada.

Eelnõude sisuks on mitmesugused maksulangetused, sealhulgas kahel viimasel aastal kehtestatud maksumuudatuste tagasipööramine.

Vabariigi Valitsus ei toeta algatatud eelnõusid eelkõige lihtsal põhjusel, et need toovad kaasa eelarvetulude languse, milleks katteallikaid välja pakutud ei ole või ei ole need adekvaatsed. Kaitsekulude täiendav finantseerimine on praeguses julgeolekukorras möödapääsmatu ja vajadus selleks pikaajaline. Vajadus maksutulude järele kaalub üles majanduskasvu lühiajalise ja väikesemahulise pidurduse. Majandus kohaneb uute, mõõdukalt kasvanud maksumääradega peatselt.

Allpool lähemalt eelnõudest:

SE 592 SE (Mootorsõidukimaksu seaduse kehtetuks tunnistamise seaduse eelnõu) ei leidnud toetust, sest põhjused, mille tõttu Vabariigi Valitsus mootorsõidukimaksu seaduse algatas, on jätkuvalt asjakohased ja muutusi ei ole toimunud. Mootorsõidukimaks toob riigieelarvesse üle 200 miljoni euro tulu aastas. Valitsus ei pea õigeks ka mootorsõidukimaksu ajendiks olnud keskkonnanäesmärkidest taganemist.

SE 593 (Käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu) näeb ette, et „Käibemaksumäär on 5 protsenti toiduainetel (sh. kartul, puu- ja köögiviljadel)“. Seletuskirjas väidetakse, et käibemaksu laekumine riigieelarvesse seetõttu suureneks. Samasisulise eelnõu (539 SE) algatas EKRE fraktsioon 2024. a lõpus. Vabariigi Valitsuse toetust eelnõu ei leidnud. Toona esitatud põhjused on asjakohased ka nüüd: määralangetus ei suurenda eelarvetulu, vaid vastupidi, vähendab seda kuni 400 miljonit eurot aastas. Puudub igasugune kindlus, et soodusmäär kandub üle toiduainete hinda, kuid kui see piiratud mahuks siiski juhtub, võivad sellest eelkõige jõukamad tarbijad. Ka on soodustused keerulised administreerida.

SE 594 (Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ja käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu) näeb ette kütuste käibemaksumäära vähendamise 5%-le ja enamike vedel- ja gaasiliste kütuste aktsiisimäärade vähendamise Euroopa Liidu miinimummääradeni. Kütustele (v.a. maagaas) käibemaksu soodusmäära rakendamist ei luba

käibemaksudirektiiv. Ka kaotaksime sellest maksutulu ca 34 miljonit eurot aastas, mis omakorda kahvatub aktsiisilangestusest tuleneva eelarvemiinuse (üle 200 mln euro aastas) kõrval. Seletuskirjas põhjendatakse maksulangeid lähiminevikus tõusnud kütusehindadega, mis aga ei ole tõsi – viimasel kolmel aastal on nii vedel- kui gaasiliste kütuste hinnatase kas langenud või püsinud samal tasemel. Lisaks kerkivad ka siin juba mainitud küsimused maksulangeid mõjust hinnale.

SE 595 (Julgeolekumaksu kehtetuks tunnistamise seaduse eelnõu) ei leidnud samuti toetust. Viimased geopoliitilised arengud maailmas on kinnitanud arusaama, et kaitsekulude finantseerimiseks ei piisa tähtajalisest julgeolekumaksust, vaid vajalik on pikaajaline, stabiilne eelarvetulu. Seetõttu on koalitsiooni uus koosseis otsustanud, et ühiskonna vajadusi teenib paremini nii tulu- kui käibemaksu lihtviisiline ja tähtajatu tõus 24%-ni. Esialgse hinnangu kohaselt vähendab see tulumaksu laekumist ca 230 miljonit eurot aastas, kuid vähemkindlustatud maksumaksjad jäävad maksutõusust sisuliselt puutumata, sest tulumaksule – erinevalt julgeolekumaksust – rakendub ka maksuvaba tulu. Mis puudutab ettevõtlust ja majanduskasvu, siis hoogustab seda ettevõtete jooksvast maksustamisest loobumine.

Eelnõu 595 algatajate mured leiavad seeläbi olulist leevendust – maksumaksjate olukord paraneb. Paranemisele aitab kaasa ka ühtse maksuvaba tulu laiendamine kõigile maksumaksjatele, mis tõstab ostujõudu ja elavdab tarbimist.

SE 596 (Käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu) langetab kehtiva 22%-lise käibemaksu määrat 20%-ni. Kahjuks pole esitatud mingeid ettepanekuid selle kohta, millega asendada puudujääv 260 mln eurot maksutulu, ja kuidas tagada maksulangeid tarbijahindadesse edasi kandumine.

SE 597 (Tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu) langetab 20%-ni nii füüsilise isiku kui mitteresidendi tulumaksu määrat. Seletuskirja kohaselt kompenseerib maksutulu kaotuse tarbimismaksude suurem laekumine. Paraku pole see juba puhtmatemaatiliselt võimalik, sest kui ka iga säästetud tulumaksueuro suunatakse tagasi tarbimisse (mis on ebatõenäoline), laekub sellelt tagasi käibemaksu maksimaalselt 24%. Sestap jätab määralangestus eelarvesse ca 200 miljoni euro suuruse augu.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Erle Kõomets 5885 1335
Erle.Koomets@fin.ee